

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1351 usque ad annum 1414

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1768

VD18 90118278

§. 12. Religiosæ disciplinæ remisso generalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66293)

ferenda exercendi gratia, ut aiebat.
 Hæretici Massaliani S. Epiphanio *Hist. l. 19.*
 præbebant ansam notandi mendican- *§. 25.*
 tium difficultates; turpe studium pla-
 cendi habentibus opes, etiam si male
 sint partæ, officiosas aditiones mu-
 tuas, assentationes, colloquia de re-
 bus novis, aliisque argumentis profa-
 nis, omniumque obsequiorum pessim-
 um, nempe facilitatem absolvendi a
 flagitiis, & infirmationem Theologiæ
 moralis. Guilielmus Durantius Epis- *Hist. l. 91.*
 copus Mimatensis in suis monitis ad *§. 52.*
 concilium Viennense spectantibus
 magni esse sibi Fratres Mendicantes
 significat: sed addit eorum inopiam
 levari debere ita, ut sufficientes re-
 ditus communes possideant, aut ex
 labore manuum suarum vivant velut
 Apostoli.

§. XII.

Religiosæ disciplinæ remissio generalis.

Monachi cæterique Religiosi vete-
 res magnum in contemptum venie-
 bant ex illo tempore, quo intro-
 ducti

ducti sunt Mendicantes. Non illos amplius, ut olim, venerabiles reddebant suus amor solitudinis, sua frugalitas, sua commodorum oblivio: plerique indulgebant otio & mollitiæ: atque ipsa litterarum studia, quæ pro labore manuum substituerant, admodum languebant: verbo: Ecclesiæ haud multum prodesse videbantur. E contrario Fratres Mendicantes tenebant scholarum templorumque cathedras; ac per indefessos labores suos Præsulum cæterorumque pastorum negligentiam & inscitiam supplebant. Is contemptus Monachos antiquos ad sublevandas inter se disciplinas excitavit: ut vidimus in collegio Cisterciensium Parisiis condito: & Papa Benedictus XII in litteris ad corrigendos Monachos Nigros editis late in horum studia excurrit.

At quia extra Universitates fructuosa litteris opera dari posse tum temporis non credebatur, illuc mittebantur Monachi: sic rursus horum disciplinam laxabant mentium evagationes inter itinera, inevitabilis congressus

Hist. l. 82.
§. 47.

Hist. l. 94.
§. 48.

gressus cum Academicis secularibus ex parte maxima parum bene moratis, vanitas graduum honoris ex doctrina, & prærogativæ, quas hi dabant, in cœnobiis. Generatim vero Monachi non magnæ solum regulæ, sed Cluniacenses etiam, ac Cistercienses a pristina & severa institutione multum desciverant. Etenim, *Hist. l. 81. §. 12.* ut nos edocet concilium anno 1238 Conaci habitum, Monachi & Canonici Regulares pro victu vestituque suo pecuniam accipiebant, ita, ut eorum munia essent veluti parva quædam beneficia. Monachi non dubitabant sine permissu Præsidum exire foras, comedere in domibus civium, ibi se abdere, pecuniam quasi propriam tenere, suo nomine mutuum sumere, pro aliis prædes agere, vesci carnibus, subuculis linteis uti, pernoctare in cellulis sive cubiculis peculiaribus.

Hic mihi videtur esse locus discutendi causas seu potius obtentus remissæ disciplinæ cœnobiticæ, quorum communissimos inter ac specio-

D 3   fiffimos

fissimos est naturæ imbecillitas. Corpora jam non sunt talia, inquit, qualia fuere ante annos millenis plures tempore SS. Antonii ac Benedicti: homines jam non vivunt tamdiu; nec pares habent vires. Est opinio jam antiquitus impressa animis, & quæ in Homero ac Virgilio legitur; sed nempe mera est opinio, non tantum carens fundamento, sed factis constantibus everfa. Ætate Moysis abhinc annos ter mille ac plures vita humana continebatur annis centum, aut centum viginti; & tamen *Pfal. 89. v. 10* in psalmo illius nomen præferente redigitur ad septuaginta, vel octoginta annos. Percurre historias omnes! vix unum ibi hominem, qui intra posteriora triginta secula diutius vixerit, invenies, nisi forte antiquos Monachos: atque ut in Gallia maneamus: intra tredecim monarchiæ secula, Regum nostrorum nullus tamdiu vixit, ut hodierni antecessor proximus.

Igitur deponenda est hæc opinio popularis, quæ tantam disciplinæ remissio-

missionem non solum inter Religiosos, sed in totam induxit Ecclesiam. Hoc ex errore profluxit libertas quatuor aut quinque horis anticipandi cœnam dierum jejunii, eique addendi alteram. Seculo duodecimo Petrus Venerabilis, ut inclinatum Cluniacensium disciplinam excusaret, naturam humanam post ætatem S. Benedicti debilitatam esse dicebat: & *Hist. l. 67. §. 50.* tamen S. Bernardus eodem tempore testabatur Christianos adhuc omnes jejunii verni diebus sumptionem cibi usque ad vesperum distulisse. Nihilominus ob hanc opinionem falsam cœna translata fuit a vespere in nonam (sive tertiam pomeridianam) ut erat tempore S. Thomæ Aquinatis, *S. Th. 2. 2. q. 147. a. 7.* & a nona ad meridiem, ut etiamnum est: nec ulla congregatio regularis, quantumvis severa, priscum retinuit morem.

Religiosæ disciplinæ remissæ causa generalissima est levitas ingenii humani, & raritas hominum in susceptis consiliis constanter manentium. Ea naturæ mobilitas ut comprimeretur,

tam sapienter introducta sunt vota, in quibus cardo regularium institutorum vertitur. Ne autem vota hæc essent temeraria, pari sapientia præscripta erant rigida experimenta.

*S. Th. 2. 2.
q. 189. art. 9.
Cass. l. 4. In-
stit. c. 3.*

Tantum aberat, ut antiqui ad vitam religiosam homines profanos allicerent (quod non licitum modo, sed dignum cælo credidit ætas ultima) ut etiam omnes adhiberent modos idoneos deterrendis iis, quibus hunc vitæ gradum non assignasset Deus: & S. Benedictus illud diserte præcipit.

Reg. c. 58.

Nempe haud opus est dari Religiosos in Ecclesia: sed quando dantur, debent tendere ad perfectionem: nec eis licet amplius esse Christianos mediocres. Beatus Guigo Carthusianus merito agebat: Cum arcta sit via, quæ ad vitam ducit, & pauci eam inveniunt: Ordo religiosus, qui recipit paucissimos, est optimus, ac sublimissimus: & qui plurimos admittit, est minime omnium æstimabilis.

c. 80. n. 12.

*Hist. l. 67.
S. 58.*

Itaque Monachus in observanda regula sua remissus secum ipse perpetuo pugnat. Spondit Deo vitam

tam

tam in solitudine, ac silentio ducendam: & quærit societates atque colloquia: res novas scitatur, & spargit ipse. Promisit fore, ut accuratam coleret paupertatem, ac intra necessaria se contineret: gaudet tamen habere se privatim librum aliquem, modicam supellectilem quandam, non nihil pecuniæ, cubiculum aliis elegantius & commodius. Interest rei divinæ, sed occasiones subducendi se amat: vel illam celeriter conficit, quasi postea gesturus negotium majoris ponderis. Omitto disciplinæ laxamenta magis subjecta sensibus: taceo de Religiosis, qui suam vestem, suumque institutum erubescere videntur, ac se obtegunt, ut, quam possunt, proxime accedant ad speciem hominum profanorum; & qui se faciunt lepidos ac facetos mensarum atque itinerum socios, seque curant quæri ad condicendum locum ac tempus oblectationum.

Alii magis serii dexteritate quadam singulari pollere cupiunt: hic novit arcana toti facultati medicæ in-

D 5   cognita:

cognita: ille excellit in mathematicis, in architectura, vel alia in arte, ob quam expetitur: tertius scit tractare negotia tum publica, tum privata; nec familiis solum, sed civitatibus etiam regendis par est, aut *Luc. 9. v. 62.* esse videtur sibi. Hos omnes pono in numero illorum, qui retro respiciunt, postquam ad aratrum manum miserunt suam. Cur enim res terrenas reliquerunt, eoque postea per tot portas redeunt? Nihil præterquam oblivisci hominum profanorum, & iis prorsus esse in oblivione vult verus Monachus, ac secundum proportionem quivis alius Religiosus.

*S. Thom. In-
trod. S.
Fr. S.*

Inter disciplinæ remissæ causas refero relaxationes animi postremis temporibus intròductas: etenim nec Benedictina, nec alia ulla, quam sciam, regula vetus de illis vel unico verbo meminit. Hic mos videtur niti sententia quorundam Theologorum recentium, qui post applicationem ingenii colloquium liberum ac hilare, instar quietis post laborem corporis, esse levamen necessarium credidere;

didere; usumque bonum illius relaxationis appellarunt virtutem, nominatim Eutrapeliam. Sed non viderunt hanc virtutem commentitiam ex Aristotele depromptam a S. Paulo inter vitia poni sub eodem nomine Eutrapeliæ. Fallebantur scilicet, cum ignari linguæ Græcæ in Latina interpretatione D. Pauli tantum conspicerent vocem *scurrilitas*, quam ipsi quoque vitiorum nominibus annumerarunt: sic idem S. Pauli vocabulum Latine vitium, Græce virtutem significat. En relaxationum animi fontem, si bene conjicio.

Reapse abest a vero, colloquium esse opus, ut nos ab applicatione ingenii recolligamus. Plus eo confert motus corporis, veluti ambulatio, vel moderatus labor aliquis: quia talis commotio collectos & agitados in cerebro spiritus animales in remotas partes avertit. Contra vero colloquium continuat, ac sæpe auget hanc spirituum agitationem: ut silentio præteream tentationes, quibus exponit, amaros sales, obtrectiones, teme-

S. Th.

temeraria iudicia de rebus Ecclesiæ aut regni: nam ex publicis rerum novarum commentariis sæpe capiuntur argumenta recreandi animos. Provoco ad experientiam, & oro Regulares, ut cogitent, quænam sit consuetissima materia suarum confessionum tam frequentium.

Metuo quoque, ne corporis afflictationes postremis seculis tam usitatae dederint ansam remittendæ disciplinæ. Nec enim certa sunt virtutis indicia: sine demissione, sine charitate possumus ire nudis pedibus, gestare cilicium, ac tergum flagellis cædere. Amor sui, qui corrumpit omnia, infirmæ mentis homini persuadere potest, ipsum esse sanctum hæc exteriora pietatis genera exercendo: atque ut rependat ea, quæ inde suffert, forsan tentabitur ad petendum aliunde levamen aliquod vel oblectamentum licitum. Sunt demum, qui putent se posse compensationem quandam facere, ut ille Italus, qui rogatus, quid ageret, reponerat: Nonnihil boni, tantundem mali:

mali: nobis veniam dabit misericors Deus. Aliter divinus codex loquitur: *Declina a malo, inquit, & fac bonum!* nos jubet abstinere a peccando, antequam faciamus bona opera, si hæc nobis esse utilia velimus. Denique veterum Ægypti Monachorum ratio vivendi sibi constanter similis mihi pluris est quam vita Religiosi discalceati, qui, postquam flagris castigavit corpus, magno convivio lætus affidet, ibique festivo ingenio nitere studet.

Ps. 33.

§. XIII.

Exemptiones.

Ex præcipuis religiosæ disciplinæ remissæ causis una fuerunt sine dubio exemptiones: ut S. Bernardus optime notaverat. Legisti, quid de his dicat, in duobus præsertim locis, scilicet in sua ad Henricum Archiepiscopum Senonensem epistola de officiis Episcoporum; & in suo ad Papam Eugenium libro de Consideratione: in illa de Abbatibus & Mona-

Opusc. 2.

c. 35.

Hist. 1. 67.

§. 57.

c. 4.

Hist. 1. 69.

§. 57.

Mona-